

GAZETA LWOWSKA.

Z dodatkami kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 4 zł.; miesięcznie 1 zł. 40 cent. z pocztą: kwartalnie 5 zł.; miesięcznie 1 zł. 75 c. w. a.

Insercya w półkolumnie drukiem garmont, 7 centów od wiersza. — Reklamacje są wolne od opłaty pocztowej.

Cześć urzędowa.

(Z urzędowej części Gazety wiedeńskiej.)

Jego c. k. Apost. Mość mocą najwyższego dyplomu raczył najmiłościwiej, radzce namiestnictwa galicyjskiego, Alexandra Summerra, jako kawalera orderu żelaznej korony trzeciej klasy, wynieść w myśl statutów orderowych do stanu rycerstwa cesarstwa austriackiego.

Jego c. k. Apost. Mość najwyższem postanowieniem z d. 23. października b. r. raczył najmiłościwiej dozwoić, aby c. k. rzeczywisty radzca tajny i podkomorzy książę Karol Jabłonowski przyjął i nosił wielki krzyż papieskiego orderu św. Jerzego.

Cześć nieurzędowa.

Lwów, 13. listopada.

Przedwczoraj miały posiedzenia obie izby rady państwa. Izba wyższa obradowała nad uchwaloną już w izbie deputowanych ustawą względem prawnego osiedlenia. Komisya wniosła tylko kilka małych poprawek, oświadczając się zresztą za przyjęciem projektu. Do §. 5. wniośł hr. Leon Thun poprawkę, „ażby udzielenie ze strony gminy politycznego konsensu na małżeństwo stanowiło, oraz milczące przyjęcie narzeczonego do gminy“. Wniosek ten jednak nie utrzymał się, a izba przyjęła projekt podług wniosku komisji, i zaraz nastąpiło trzecie jego odczytanie. W izbie deputowanych toczyły się dalsze rozprawy nad koleją lwowsko-czerniowiecką. Przemawiali za wnioskiem wydziału: Grocholski, Mende, Schlegel, Putzner, X. Litwinowicz, Brosche, Schindler; przeciw wnioskowi Stamm, Gross, Stamm, Riese. W końcu zaproponował Stamm przejście do porządku dziennego. Dalsze rozprawy odłożono do następnego posiedzenia.

Wieczorny numer dziennika *Presse* z 9. b. m. donosił, jakoby wkrótce miało nastąpić ogłoszenie najwyższego dekretu, który nakaze reorganizację c. k. piechoty liniowej na 100 pułków, zamiast dotychczasowych 80. Na to oświadcza *Wiener Abendpost* z wiarogodnego źródła, że we względzie tej organizacji ani postawiony został wniosek w najwyższej sferze, ani też tem mniej nastąpić mogło najwyższe postanowienie w tej mierze. To samo odnosi się także do podanej w tym samym artykule wiadomości o zmianie ustawy rekrutacyjnej.

Wiener Abendpost z 11. ogłasza odpowiedź c. k. rządu na oświadczenie gabinetu berlińskiego z 22. września względem reformy związkowej, do której to odpowiedzi załączony jest oraz obszerny memoriał. Depesza cesarska datowana jest do hrabiego Karolyi w Berlinie dnia 30. października r. b. Wiadomość otrzymana, że odpowiedź pruska na tę depeszę spowodowała już nowe oświadczenie ze strony gabinetu wiedeńskiego; *Jen. kor.* powątpiewa jednak, by wiadomość ta mogła być uzasadniona.

Podług doniesienia *Czasu* zaszły dwie świeże potyczki w Lubelskiem, pod Chełmem dnia 3go, i w okolicy Goraju podobno 2. b. m. W pierwszym miejscu walczyło kilka skoncentrowanych oddziałów polskich z pomyślnym skutkiem, a w okolicy Goraja rozbił konny oddział Krysińskiego sotnie kozaków. O pojmaniu i śmierci Czachowskiego nie ma *Czas* jeszcze żadnej wiadomości.

List prywatny z Petersburga do Berlina z 8. b. m. donosi, że Wielki Książę Konstanty uda się z małżonką z Liwadyi za granicę, obierając drogę na Austryę. Przypominamy tutaj, że wiadomość tę podała dokładniej *Wiener Abendpost* przed tygodniem jeszcze.

Monitor francuski z 11. b. m. ogłasza pismo Cesarza Napoleona do Monarchów Enropy, które zaprasza ich na kongres do Paryża i zgadza się co do osnowy z ogłoszonym już w frankfurckiej *Europe* dokumentem. — *Jen. kor.* donoszą z Paryża, że nadeszło tam już jedno przyzwolenie na kongres, a to od Króla Wiktora Emanuela, który zapowiedział osobiste przybycie swoje. Korespondent jednak tego dziennika utrzymuje, że to oświadczenie Króla Wiktora Emanuela nadeszło nie po mowie tronowej, skutkiem zaproszenia, lecz przedtem jeszcze hrabia Villamarina przywiózł to oświadczenie swego monarchy; ale czy ono nastąpiło skutkiem poufnego zawiadomienia, co przy obecnych okolicznościach łatwo przypuszczaćby można, o tem nie może korespondent powiedzieć nic pewnego.

Z *Brescya* dowiaduje się *Jen. kor.*, że rząd ma zamiar obwarować to miasto, i że na okolicznych wzgórzach robią już potrzebne przygotowania do wzniesienia fortyfikacji.

Dnia 10. b. m. otworzył Król belgijski izby w Bruxeli. Mowa od trenu wspomina o ciągłych dowodach zaufania i sympatii ze

strony obcych rządów. Skalda jest już nieodwołalnie otwarta. Stan finansów jest pomyślny.

Poczta zaatlantycka donosi z *Nowego Jorku* z 31go z. m., że Gilmore bombardował Charleston. Unionistom udało się przywrócić komunikację z Chattanooga. Słychać, że 45.000 separatystów ciągnie z Abingdon przeciw Burnsidedemu w Bristolu.

W *Mexyku* odkryto wielkie sprzysiężenie przeciw Francuzom; wiele osób uwięziono i wygnano z kraju. Juarez ma stać we 27.000 ludzi między Querentara i San Luis.

Lwów, 12. listopada. Mamy przed oczyma sprawozdanie z pierwszego dnia rozpraw izby deputowanych w przedmiocie drogi żelaznej lwowsko-czerniowieckiej. Znana nam już opinia wydziału skarbowego, przemawiająca za propozycją rządu, a zatem za udzieleniem towarzystwu budowę tej prowadzić mającemu żądanej subwencji; znała nam relacya referenta tegoż wydziału Dr. Mühlfelda, prawdziwy wzór jasności i właściwego na rzecz tę poglądu. W pierwszym dniu rozpraw słyszano dwóch przeciwników propozycji rządowej i wniosków wydziału, dep. Skenego i Dr. Bergera, przeciwko ich przyjęciu przemawiających. Wszakże po gruntownym zbadaniu podniesionych przez nich zarzutów śmiało twierdzić można, iż opozycja ich na nader mylnej polega podstawie; ani jeden ani drugi nie wnieśli się do stanowiska, z którego jedynie na przedmiot dyskusji zapatrywać się można. Przeważny interes całej monarchii tego wymaga, ażeby jedna z najżyźniejszych jej prowincyj złączona była drogą żelazną z samym centrum państwa, z siecią dróg żelaznych europejskich. W monarchii całej nie masz kapitałów, któreby do budowy tej drogi użyte być mogły; towarzystwo zagranicznych kapitalistów zgłasza się z chęcią do tego przedsięwzięcia, pod warunkiem, które w obec położenia rzeczy w Austrii nader słusznemi nazwać można. Czyżby się godziło, ażeby przez wzgląd jedynie na formy, odrzucać propozycje tak bardzo dla całego państwa pożądane, ażeby przez wzgląd jedynie na formy Galicya wschodnia i Bukowina pozbawione były arterii komunikacyjnej, której niezbędnie potrzebują dla właściwego rozwoju bogatych swych z natury zasobów. Mówimy zaś przez wzgląd na formy, bo zaiste wszystkie zarzuty, które dotąd słyszeć się dały, opierały się głównie i prawie jedynie na tem, iż przepisy prawa z roku 1854 względem udzielania koncesyi na budowę dróg żelaznych w obecnym przypadku zachowane nie były. Z dwóch oponentów dep. Skene wystąpił z wyraźną niechęcią przeciwko całemu przedsięwzięciu; w mowie jego przebiega zupełne zapoznanie całej ważności przedmiotu i doniosłości jego dla dobra ogółu monarchii. Nie wiedzieć zkąd p. Skene powziął przekonanie, iż nie za 31, lecz za 24 lub 25 milionów drogi żelazną lwowsko-czerniowiecką wybudowaćby można, że pieniądze ku temu w kraju by się znalazły. Szanowny deputowany w ferworze swym zapomniął, iż biegli w sztuce technicy, przez wydział skarbowy badani, wyraźnie oświadczyli, iż niżej 29³/₄ milionów drogi żelaznej lwowsko-czerniowieckiej wybudować nie można, zapomniął o tem, że towarzystwo drogi żelaznej Karola Ludwika budową tą dla braku funduszków zająć się nie mogło, że dotąd w całej Austrii pomimo gorliwych zabiegów mężów, którym dobro Galicyi i Bukowiny szczerze leży na sercu, nie znalazło się żadne towarzystwo z obcymi kapitalistami konkurować pragnące, a zakład kredytowy dla handlu i przemysłu, owa najpotężniejsza instytucya w całej monarchii pod względem kapitału, który ma do dyspozycji, od tego przedsięwzięcia się usunął. Pomijamy obelgę przez p. Skenego dziennikarstwu austriackiemu wyrządzoną, jakoby przekupił się dało, przemawiając za projektem rządowym i wnioskami wydziału, ale tego pominać nie możemy, iż p. Skene Galicyi i Bukowiny wcale nie zna, sądząc ze gruntu pod drogę żelazną towarzystwo bezpłatnie nabędzie. Czyż Galicya i Bukowina to pustynie, w których grunta żadnej nie mają wartości? Cała mowa p. Skenego pełną jest podobnych przypuszczeń, tak, iż raczej cczą deklamacyą, niżeli wytrawnem zdaniem parlamentowem nazwaćby ją można.

Głęboki mamy szacunek dla znakomitej nauki Dr. Bergera jako prawnika i adwokata, cenimy go wysoko jako mowcę niepospolitym talentem obdarzonego. Lecz niechaj nam wybaczy, stanął on przed izbą nie jako mąż stanu z właściwego stanowiska na przedmiot rozprawy się zapatrujący, ale raczej jako adwokat prawa i form prawnych przed krótkimi sądami broniący. Dr. Berger nie zapoznaje wcale wielkiego znaczenia drogi żelaznej lwowsko-czerniowieckiej, lecz idzie mu głównie o to, iż przepisy najwyższego patentu z roku 1854 nie były zachowane. Według tych bowiem przepisów towarzystwo żądające koncesyi na budowę jakiegokolwiek drogi żelaznej, złożony powinno plany i szczegółowe kosztorysy budowy, i dopiero na ich zasadzie żądać zagwarantowania procentu od sumy na budowę wyłożyc się mającej. To przy drodze żelaznej lwowsko-czerniowieckiej zaiste pominięto, bo angielscy kapitaliści

lękając się długiej przewłoki, jaką takowe postępowanie koniecznie sprowadzić musi, nie chcąc ryzykować dość znacznej sumy na niwelacje, zdjęcie planów i wymiary bez pewności, iż koncesya udzielona im zostanie, zastąpili cały ten operat techniczny wzięciem za podstawę sumy ryczałtowej opartej na doświadczeniu, z budowy drogi żelaznej Karola Ludwika czerpanem. I cóż w tem złego się stało, jeżeli jak technicy, jedyni w tej mierze właściwi sędziowie zeznali, że suma 31 milionów zaledwo o 1¼ miliona przewyższa sumę, którąby kosztorysy sporządzić się mające wykazały? Forma więc tylko prawa zachowana nie była, lecz duch jego wcale nie zapoznany. Doktor Berger przyznaje, że droga żelazna lwowsko-czerniowiecka koniecznie jest potrzebną, że pięcioprocentowymi odsetkami nikt kontentować się nie będzie, że wreszcie nie masz w Austrii kapitałów, którychby do użycia tej drogi użyć można. Chętnieby on sześć od sta przyznał, gdyby tylko prawo naruszone nie było. Tu uczony legista zważyć raczy, iż w obecnym przypadku nie prawo naruszone, lecz tylko formy niem przepisane pominięte zostały, z powodów dobrem ogółu nakazanych. *Peccat mundus, fiat justitia!* nie może być godłem rozpraw parlamentarnych, zwłaszcza tam, gdzie idzie tylko o formy. Zresztą czyż prawo nie może być zmienione na drodze konstytucyą przepisanej, czyż tylko najwyższy patent z roku 1854 miałyby mieć przywilej bezwzględnej nienaruszalności, kiedy zmiany jego przepisów dobro publiczne wymaga?

Deputowany bukowiński baron Petrino zabrał głos po mowie dep. Skenego, i śmiało powiedzieć można, iż nie tylko zwycięzko odparł jego zarzuty, ale z góry już odpowiedział na mowę Dra Bergera, chociaż ten po nim dopiero wstąpił na mównicę. Zasadami prawnymi i formami, nikt drogi żelaznej nie wybuduje, a droga ta koniecznie potrzebna, nie masz zaś konkurenta, któregooby naprzeciw angielskich kapitalistów stawić można, bo żądania tychże kapitalistów wcale nie są wygórowane. W tem całe jądro rzeczy i można mieć nadzieję, że cała wymowa Dra Bergera tego pewno nie dokaże, ażeby izba z innego stanowiska, jak ze względu na dobro całej monarchii, na rzecz tę zapatrywać się miała. Z całą więc ufnością w światło i patriotyzm ciała prawodawczego monarchii, oczekujemy wotum izby deputowanych, które spodziewamy się, że za projektem rządowym i za wnioskiem wydziału wypadnie.

Monarchia Austriacka

Wiedeń, 11. listopada. (*Nowiny dworu. — Wiadomości bieżące.*) Dziennik *Pesther Lloyd* donosi na podstawie oświadczenia kardynała Scitowskiego, że Ich MM, Cesarz i Cesarzowa przybędą jeszcze w ciągu bieżącego miesiąca do Węgier.

Kardynał *Scitowski* powrócił już z Wiednia do Ostrzykoma. (*Czynności wydziałów rady państwa.*) Wydział do obrady wstępnej nad podatkami zbytkowym, osobowym i klasowym, na wniosek deputowanego Dra Wasera uchwalił zaproponować: Wysoka izba deputowanych zechce uchwalić, że na pokrycie niedoboru w budżecie państwa od listopada 1863 do końca grudnia 1864 przez wysoki rząd zaproponowane podatki nadzwyczajne, *osobowy i klasowy nie mogą być zaprowadzone w tym peryodzie finansowym.*

Ta uchwała zostawia rozstrzygnięcie co do zaprowadzenia tych dwóch podatków do następnego peryodu finansowego. Zachodzi pytanie, czy to odrzucenie da się usprawiedliwić wewnątrz, czy zewnątrz powodami do podatków. Dyktatorska uchwała zawiera umotywowanie oparte na powodach zewnętrznych, które także uchwalono na wniosek Wasera. Powody są właściwie dwójakiego rodzaju. Sądzono, że podatek klasowy jest oparty na słusznej podstawie, i będzie wzięty pod rozwagę jako uzupełnienie innych podatków stałych, ale to wymaga przeprowadzenia reformy podatków. Przy teraźniejszym nierównym systemie podatków, podatek powyższy nie może być zaleconym. Drugim powodem zewnętrznym odnoszącym się do obu podatków odrzuconych, jest, że stosunki teraźniejsze nie są po temu, aby wnosić projekt podatków, i że niedostatek, jak niemniej trudność zarobku, czynią niemożliwym zaprowadzenie podatków osobowego i klasowego, przy których liczone na ogół.

Co do podatku zbytkowego wydział powziął także uchwałę ostateczną, a mianowicie gdy na zapytanie Dra Wasera, jak pobór ma być urządzony aby nie był ani zbyt drogi, ani wyczerpującym, pan Plener dał odpowiedź najzupełniej zaspakajającą, *podatek zbytkowy został ostatecznie przyjęty.* Co do sposobów poboru uchwalono następujące zmiany w projekcie rządowym: każdy obowiązany do podatku zbytkowego (a nie każda partya zamieszkała) daje fasyę do podpisania właścicielowi domu, ten przesyła ją do władzy gminnej, a ta do władzy podatkowej. Poręczenie właściciela domu odpada. Tylko w tym razie, gdyby powstało słuszne podejrzenie, że ktoś chce usunąć się od podatku przez składanie fasyi fałszywych lub zupełne nieskładanie tychże, władze podatkowe będą upoważnione z udziałem dwóch członków reprezentacji gminnej zbadać stosunki na miejscu. Na sprawozdawcę wybrany został deputowany Dr. Kaiser.

(*Posiedzenie izby deputowanych z d. 10. listopada.*)

Zaczęło się posiedzenie o godzinie 10½ zrana. Na ławie ministrów zasiadli Ich Excel. pp. *Plener*, baron *Burger*, baron *Katchberg* i radcy ministeryalai *Schmidt* i *Gobbi*.

Po odczytaniu protokołu nastąpiły z porządku dziennego obrady nad projektem rządowym względem subwencji na kolej ze Lwowa do Czerniowiec.

Sprawozdawca Dr. *Mühlfeld* motywował obszernie wniosek wydziału, który zaleca izbie przyjęcie ustawy, gwarantującej kolei ze Lwowa do Czerniowiec ze strony rządu 5¼% czystego dochodu od kapitału 31 milionów zł. w. a. w srebrze.

Po otworzeniu debaty jeneralnej przez prezydenta zabrał głos *Skene*, i dowodząc obszernie, że kosztorys tej kolei jest przesadzony, i że w samej Austrii znajdują się przedsiębiorcy budowy tej kolei, proponował odroczyć debaty nad projektem rządowym, dopokąd przedsiębiorcy nie uczynią zadość postanowieniom ustawy z 14. września 1854, względem koncesyi na koleje żelazne.

Baron *Petrino* zbijał zarzuty *Skenego*, przedstawiając mu, że czerpał wiadomości swoje z fałszywych źródeł, a w końcu oświadczył, że przez dotychczasowy system kolei żelaznych została Rurowina upośledzona, i że przeto nie idzie tu właściwie o wsparcie lecz o naprawienie dawnej krzywdy, wyrządzonej temu krajowi.

Dr. *Berger* przemawiał również przeciw wnioskowi wydziału, utrzymując, że nie można wotować subwencji dla przedsiębiorstwa, które nie otrzymało jeszcze koncesyi.

Na tem skończyło się posiedzenie o godzinie 2giej. Dalsze debaty naznaczone na dzień jutrzejszy.

Anglia.

(*Depesza Lorda Russella.*) Depesza Lorda Russella w sprawie polskiej, o której wspomnieliśmy we wczorajszym przeglądzie, jest następującej osnowy.

„Do Lorda Napiera, posła Jej Mości Królowej angielskiej w Petersburgu.

London, 20. października 1863.

„Mylordzie! Baron Brunów udzielił mi depeszy księcia Górczakowa z 26. sierpnia (7. września) jako odpowiedź na moją depeszę poslaną Waszej Excel. na dniu 11. z. m., której odpis miał pan doręczyć Jego Excelencji.

Rząd Jej Mości Królowej nie zyczy sobie przedłużać korespondencji w sprawie polskiej dla kontrowersyi tylko.

Rząd Jej Mości Królowej przyjmuje z przyjemnością zapewnienie, że Cesarz rosyjski nie przestaje żywić zamiarów życzliwych względem Polski, a uczucia pojednawczego względem wszystkich mocarstw obcych.

Rząd Jej Mości Królowej uznaje, że stosunki Rosyi do mocarstw europejskich zostały uregulowane prawem publicznem. Wszak, Cesarz rosyjski ma specjalne obowiązki względem Polski.

Rząd Jej Mości Królowej okazał w depeszy z 11go sierpnia jak również w dawniejszych depeszach, że co do tej osobnej kwestyi są prawa Polski zawarte w tym samym dokumencie, który cesarza rosyjskiego czyni Królem Polskim.

Zostaje i t. d.

Russell.

P. S. Poleca się Waszej Excelencji doręczyć księciu Górczakowi odpis tej depeszy.

(*„Morning-Post“ i „Times“ o mowie tronowej francuskiej.*) *Morning-Post* po krótkim przeglądzie mowy tronowej Cesarza Francuzów wyraża się o niej jak następuje:

„Powstanie polskie groźnym jest dla pokoju, bo może być punktem wyjścia wojny europejskiej. Nie maszże być sposobu uniknięcia tej okropności a zarazem do wyzwolenia narodu mającego prawo do wszelkich naszych sympatyj zjarzma, pod którym jęczy, a które jest pro prostu anachronizmem w dziewiętnastym wieku? Takie jest zadanie, które sobie Cesarz położył, które załatwić pragnie, a którego załatwienie światu proponuje.“

„Traktaty z roku 1815 doznały zaiste znacznych modyfikacji i gdyby szło jedynie o europejską ratyfikację zaszytych zmian, które zaszyły w ostatnim półwieku, to cel ten może bez wielu trudności dopięty być mógł.“

„Lecz widocznie to nie jest cel, do którego Cesarz Napoleon dąży. Rosya jak sam powiada, zdeptała traktaty z 1815 roku, jeżeli więc panuje w Polsce, to jedynie na mocy prawa zdobyczy. Czyż zadaniem kongresu miałyby być ratyfikacja prawa, które car na zdobyczy opiera? Pewno nie. Na jakiejże więc podstawie prawa Rosyi oceniane będą?“

„Pod tym względem Rosya pewno zażąda wyjaśnienia zanim się na kongres zgodzi. Dotąd odzywano się do Rosyi na zasadzie traktatów z 1815 roku; jeżeli traktaty te nie egzystują, czyż to nie będzie dla Rosyi usprawiedliwieniem ich zdeptania?“

„Słowem, trudności stojące na przeszkodzie kongresowi, tak jak go Cesarz Napoleon pojmuje, są tak wielkie, iż twierdzić można, że są nieprzewycięzione.“

Times wątpi, ażeby Rosya zezwoliła na poddanie sprawy polskiej kongresowi europejskiemu. Książę Górczaków powiedział wprawdzie w ogólnych wyrazach, iż godność Rosyi nie byłaby obrażoną, gdyby na konferencji i inne sprawy europejskie traktowane być miały, lecz później oświadczył wyraźnie, iż Rosya nie podda sprawy tej pod rozpoznanie pięciu wielkich mocarstw europejskich, lecz tylko tych mocarstw, które razem z nią rozebrały Polskę. Z resztą jakież to kongres zmusi Rosyę do wydania Polski, Francyi do zwrotu Sabaudyi i Nicei i do opuszczenia Rzymu, i t. p.? Może to być, zdaniem *Times* marzeniem tylko poety lub człowieka obłąkanego, lecz nie mogą to być na serio myśli energicznego i ambitnego monarchy, panującego nad najbitniejszym narodem na świecie, który na czele armii sześć kroć setletniej powstaje przeciwko zbytecznym uzbrajanom.

Francya.

Paryż. 9. listopada. (*Cesarz w Compiègne. — Widoki pokojowe.*) Cesarz, Cesarzowa i Cesarzewicz opuścili dziś stolicę udając się do Compiègne, gdzie o godzinie w pół do szóstej wieczorem przybyli.

Dzienniki półurzędowe odebrały polecenie, ażeby na kongres projektowany zapatrywały się ze stanowiska czysto pokojowego, nie wspominając wcale o alternatywie wojny. Pan Droyun de Lhuys przemawia także zupełnie pokojowo i ma nadzieję, iż pokój za chwili nie będzie. Sądzą, iż p. Droyun de Lhuys jedynym był ministrem znającym tajemnicę cesarską w chwili wyjścia na jaw myśli o kongresie.

Królestwo Polskie.

Warszawa. 10. listopada. (*Wyroki śmierci.*) *Dzien. Powsz.* donosi: Z liczby przestępców, którzy z rana d. 21. paźdz. (2. listopada) zrobili zamach na życie naczelnika III. okręgu korpusu żandarmów, generał-majora Trepowa, zaraz został ujęty na placu teatralnym, uczeń z zakładu garbarskiego Bauerfeinda Antoni Ammer, a zaraz potem został aresztowany, według wskazań Ammera, inny ze współników przestępstwa, robotnik kowalski *Józef Dąbrowski*.

Obydwaj w czasie śledztwa i przed polowym sądem wojennym, przyznawszy się do zamachu na życie generała Trepowa, oświadczyli, że należeli do organizacji tak zwanych polskich żandarmów wieszczających, znanej w ostatnich czasach pod nazwą policji rządu buntowniczej. Przy wejściu do organizacji, w liczbie pięciu ludzi, doprowadzeni byli przez nieznanego im księdza, w wozowni obywatelki Narwoń do przysięgi, przez którą głównie zobowiązali się ściśle wykonywać wszystkie wkładane na nich poruczenia i zabijać wskazywane im osoby. Jako wanagrodzenie za służbę w organizacji, otrzymywali różnemi czasami zapłatę od 30 do 50 kopiejek dziennie, lecz przed zamachem na życie generała Trepowa, każdy z ich otrzymał po 1 rs. Szczegóły tego zamachu, według własnego opowiadania Ammera i Dąbrowskiego były następujące: w wilię spełnienia przestępstwa, Ammer, Dąbrowski i ich towarzysze, czeladnik stolarski *Diakiewicz*, syn robotnika przy młynie parowym *Kurówicki* i czeladnik kowalski *Kogutowski*, (1) otrzymali rozkaz od naczelnika policji buntowniczej, zebrania się z rana na drugi dzień w cukierni Grohnerta, na regu ulicy Senatorskiej i Daniłowiczewskiej. Tu znaleźli swego naczelnika oraz jego pomocnika i wraz z rozkazem rzucenia się za danym znakiem i zabicia mającego tamtędy przechodzić generała Trepowa, otrzymali każdy po sztylce, a Ammer nie wielki obosieczny toporek. Skoro generał Trepow przechodził, Ammer, Dąbrowski i inni zrzucili się ku niemu; Ammer uderzył go z tyłu toporkiem w głowę i ranął w lewe ucho, lecz właśnie kiedy chciał zadać drugi cios, generał-major Trepow odwróciwszy się schwytał złoczyńcę za rękę a wyrwawszy mu toporek, ranął go samego w grzbiet. Widząc niepowodzenie, inni współnicy Ammera rozbiegli się w różne strony, Dąbrowski zaś wbiegł do cukierni Grohnerta i tam przez okno wyskoczył na podwórze, a potem przez furtkę, która wbrew rozkazom nie była zamknięta, wyszedł na ulicę Daniłowiczewską, gdzie rzucił swój sztylet. (2).

Polowy sąd wojenny skazał Ammera i Dąbrowskiego, za ich przestępstwa — na zasadzie art. 83, 96, 196, 386 i 632 l. ks. wojenno-karnej ustawy i art. 20, 283 i 360 l. ks. XV. Tomu zbioru praw, po pozbawieniu wszelkich praw stanu na karę śmierci przez powieszenie.

Kara ta będzie wykonana dnia 31. października (12. listopada) na placu Teatralnym, o godzinie 10-ej z rana.

(1) Diakiewicz, Kurówicki i inni współnicy przestępstwa są poszukiwani przez policję. Kogutowski zaś w czasie aresztu w więzieniu policyjnym powiesił się.

(2) Dom gdzie mieści się cukiernia Grohnerta, zgodnie z rozporządzeniem władzy wyższej ogłoszonym w nr. 223 Dziennika powszechnego i nr. 215 Gazety policyjnej, wzięty został pod zarząd wojskowy.

Rosya.

Petersburg. 3. listopada. (*Rozporządzenie paszportowe.*) Pod dniem 16. z. września, Najjaśniejszy Pan zatwierdził raczył następną uchwałę rady państwa, zapadłą na wniosek ministra spraw wewnętrznych, w uzupełnieniu art. 478 przepisów o paszportach, t. XIV. zb. pr. i art. 1155 ustawy celnej, t. VI. zb. pr. wydania z r. 1857.

„Jeżeli poddani rosyjscy, którzy udali się z Rosji za granicę za paszportem ogólnym dla kilku osób wydanym, w czasie pobytu swego za granicą znajdują się w potrzebie mieć paszporta oddzielne dla każdego lub niektórych z pomiędzy siebie na dalszą podróż, w takim razie mogą takowe otrzymać od rosyjskich misji lub konsulów za granicą, a to na zakreślony w ogólnym paszporcie termin i z zaznaczeniem na każdym nowo wydzielonym paszporcie, że przypadająca za takowy podług art. 478 przepisów paszportowych (t. XVI. zb. pr.) opłata, od daty wydania ostatniego paszportu, ma być wniesioną na komorze pogranicznej, przy powrocie okaziciela do kraju; przyczem wydany w Cesarstwie paszport zagraniczny ma być odebrany od tych osób i odesłany do naczelnika gubernii, przez którego był wydany, z zawiadomieniem, komu miano wniesione udzielenie zostały oddzielne na zasadzie onego paszporta.

Komory pograniczne, w razie jeżeli powracający z zagranicy z takimi paszportami, wymawiać się będą brakiem gotowych pieniędzy na uiszczenie pomienionej opłaty paszportowej, mają żądać od nich złożenia na piśmie deklaracji, że takową opłatę wniosą po przybyciu do miejsca zamieszkania, a po przestaniu tych deklaracji: właściwym gubernatorom, donosić o tem jednocześnie komitetowi rannych, dla dopilnowania akuratego uiszczenia opłaty.

Azja.

Chiny. (*Doniesienia o powstaniu.*) *Monitor* francuski podaje następujące bliższe szczegóły o przejściu Burgevinego do Tajpingów. Gdy Burgevine po śmierci Warda objął dowództwo nad jego korpusem, mandarynowie chińscy jawnie okazywali mu swoją nieprzychylność. O ile Burgevine był walecznym, o tyle nie umiał pogodzić się z gospodarstwem rządu chińskiego, i nie tał, że ma złą opinię o mandarynach. Wojskowe i cywilne władze dworu pekińskiego szukały także pozoru i sposobności, aby wystąpić przeciw człowiekowi, który dla ich sprawy tak znakomite położył zasługi. Gubernator z Kiang-Su zaprzestał wypłacać żołd dla wojsk Burgevinego, i wysłał nawet do Pekinu raport oszczerczy. Burgevine, który musiał obawiać się buntu swoich żołnierzy, a nadto był rozjątrzony intrygami i oszczerstwami, udał się do Shanghai, i tam otwartą przemocą zmusił bankiera rządowego do wypłacenia zaległego żołdu. Natychmiast złożono go z posady i nałożono cenę na jego głowę. Lecz podczas gdy go szukano w Shanghai, on uciekł do Pekinu, aby się upomnieć o swoje prawa. Po wielu nadaremnych usiłowaniach, powrócił mocno obrażony do Shanghai, i wydał tajemną odezwę do awanturników całego świata w temże mieście przebywających. Na czele 300 ludzi pośpieszył do miasta Su-Tscheu, które właśnie oblegali dawni jego żołnierze pod dowództwem majora Gordona. Taipingowie powitali go jako wybawcę, i dali mu upoważnienie obiecać 600 fr. na miesiąc każdemu cudzoziemcowi, który się z nim połączy. Tym sposobem Burgevine stoi dziś na czele buntowników, których pokonywał, i stał się niebezpiecznym przeciwnikiem dla cesarskich.

Zresztą korespondent *Monitora* jest tego zdania, że powstanie już lat trzynaście trwające, jest teraz w bardzo przykrem położeniu. Tseu-kuo-fan terazniejszy dowódzca wojsk cesarskich, mąż dzielny i zdolny, wykonał bardzo korzystne operacje, przewidując bowiem, że miasta nadbrzeżne mogą być zakryte przez siły zbrojne mocarstw zachodnich, podzielił swoje wojsko na trzy wielkie korpusy i wyparłszy powstańców od zachodu ku wschodowi, z głębi kraju ku wybrzeżom, zmusił ich zamknąć się w Paffinie. Zważywszy, że korpus chińsko-angielski zaskania Shanghai, a zagraża Su-Tscheu, że z drugiej strony flota chińska panuje nad rzeką, i broni północnej części Kiang-Su od wszelkiego napadu, widzimy, że Taipingowie są obecnie zamknięci w trójkącie, którego wierzchołkami są Nanking, Hang-Tscheu, i Su-Tscheu. Gdy te trzy miasta wpadną w ręce rządu, powstańcy poniosą cios śmiertelny. Położenie misjonarzy w Kuei-Tscheu polepszyło się. Mandarynie, którzy okazywali chrześcianom jawną nienawiść zostali usunięci, lub zdegradowani.

Gospodarstwo, przemysł i handel.

Bochnia. 5. listopada. Na naszym dzisiejszym targu były następujące przeciętne ceny:

	Mec ważył	Przywieziono	Sprzedano	Płacono w przecięciu za 1 mec w. a.	
	funtów			meców niż. austr.	zl.
Mec pszenicy	85	400	400	3	8
„ żyta	75	450	450	2	10
„ jęczmienia	65	250	250	1	87
„ owsa	51	150	150	1	75
„ kukurudzy
„ kartofli	200	200	.	50

Kronika.

(Rozprawy ostateczne.) Na rozprawie ostatecznej dn. 19. b. m. w lwowskim e. k. sądzie krajowym, skazani zostali: Szczepan Szumiło 40 lat kmieć, już karany za kradzież, i Piotr Kaszuba 27 l. parobek, obadwaj za kradzież, pierwszy na 2, drugi na 1 miesiąc ciężkiego więzienia. Następnie Benedykt Olexa 20 l. kmieć, już raz karany za obrażenie ciała, skazany został za ciężkie obrażenie ciała, które pociągnęło za sobą osłabienie wzroku, na miesiąc więzienia. Nareszcie Jan Urbański, rzeźnik z Krakowa 37 lat, za ponowny udział w powstaniu na 14 dni więzienia.

(Pożary.) Dnia 1. b. m. w nocy powstał pożar prawdopodobnie z nieostrożności w stajni włościanina Dmytra K. w Sierakowcach, w obwodzie przemyskim, i zgorzał jego dom z wszystkimi budynkami gospodarskimi i z całym plonem tegorocznym, razem wartości 250 zł. w. a.

W nocy z 5. na 6. b. m. wybuchł pożar w domu wójta w Radłowicach, i rozszerzając się gwałtownie, zniszczył cały dom wraz z budynkami gospodarskimi i zapasami zboża. Szkoda ma wynosić przeszło 8000 zł.

(Zamach skrytobójczy.) Dnia 21. z. m. wykonała cyganka Marya Romanuk w Czortowcu, w obwodzie kołomyjskim, zamach morderczy na właściciela Katarzynie Tryhubiak przez podercnięcie jej gardła, które niebawem pociągnęło śmierć jej za sobą. Ze śledztwa pokazało się, że Cyganka zosta-

